

Får sårbare grupper hjelpen de trenger ved CBRN-hendelser?

Noen mennesker er spesielt sårbare ved kjemikalieulykker, branner og andre katastrofer. Likevel vet vi lite om hvilke behov de har, og disse gruppene er sjelden inkludert i planlegging og øvelser.

Bakgrunn

Kjemiske, biologiske, radiologiske og nukleære trusselstoffer (CBRN) kan slippes ut som følge av uhell. Det kan også være villede handlinger, i form av terrorisme eller krigføring. Gjennom det europeiske prosjektet Proactive jobber FFI med å forbedre samfunnets beredskap mot CBRN-hendelser. Det skjer ved å styrke nødetatenes evne til å håndtere folkemengder med ulik kulturell bakgrunn, og med sårbare grupper som funksjonshemmede, barn og eldre.

Proactives tilnærming er å lytte til både nødetater og interesseorganisasjoner for sårbare grupper i Europa. Målet er å utarbeide anbefalinger i samsvar med begge gruppenes tilbakemeldinger. Det er stor variasjon i hvordan nødetatene vurderer CBRN-beredskap i eget land. Det gjelder både for Norge og andre land. De fleste respondentene sier de er godt forberedt på CBRN-hendelser. Brann- og redningsetater oppgir oftere være forberedt på CBRN-hendelser enn ambulansetjenester og politimyndigheter. I undersøkelsene oppgir norske nødetater oftere å ha erfaring med CBRN. Norsk sivilt-militært

samarbeid trekkes frem som en styrke. Samtidig oppgir de at norske prosedyrer i liten grad omtaler sårbare grupper.

Publikums kunnskap om CBRN er lav, og CBRN er ofte utsatt for feilinformasjon. Publikum kan ikke alltid antas å forstå nødetatenes innsats. Dette gjelder særlig de mest sårbare gruppene. Strategier for kommunikasjon med publikum finnes, men brukes sjelden. Ikke alle kjenner til dem.

Den mest alvorlige CBRN-hendelsen i nyere tid er koronapandemien. Dette har forsinket prosjektet, samtidig som det har gitt verdifulle erfaringer i hvordan CBRN-informasjon kan og må tilpasses forskjellige gruppers behov.

Kjernen i Proactive er tre CBRN-øvelser hvor minst 15 prosent av markørene tilhører en utsatt gruppe. Tilbakemeldingene fra funksjonshemmede markører er overveldende positive. De er glad for å bli involvert, og for å lære om redningsarbeidet ved kjemikalieulykker og liknende.

Formålet med prosjektet er å få nødetater og sårbare grupper til å tenke på CBRN og hverandre. Illustrasjon: Proactive

Anbefalinger og konklusjoner

Bevisstgjøring og kommunikasjon er helt sentralt

Publikum trenger kunnskap om nødetatenes CBRN-arbeid, og nødetatene trenger kunnskap om sårbare grupper i publikum. Informasjon om CBRN-hendelser bør være så klar, enkel og tilgjengelig som mulig.

CBRN-øvelser bør inkludere markører med forskjellige behov, sårbarheter og funksjonsnedsettelse

Gjennom Proactive har vi gode erfaringer med å involvere sivilsamfunnet i CBRN-øvelser. Særlig interesserorganisasjoner for funksjonshemmede har vært ivrige med å rekruttere markører fra sine målgrupper.

Prosedyrer og retningslinjer bør harmoniseres på europeisk nivå, men også tilpasses lokale forhold

Det er også et stort behov for prosedyrer om hvordan sårbare grupper behandles i CBRN-hendelser.

Erfaringer fra koronapandemien bør brukes i fremtidig CBRN-arbeid.

Koronapandemien er den største CBRN-hendelsen i vår tid, samtidig som den har gitt uvurderlig kunnskap om sårbare grupper og krisekommunikasjon. Ingen løsning passer for alle grupper, men det er viktig at alle grupper får den nødvendige informasjonen på sine premisser.

Proactive (*PREparedness against CBRNE threats through cOMmon Approaches between security praCTitioners and the Vulnerable civil society*) inngår i EUs satsing på forskning for et tryggere samfunn.

Prosjektet varer fra 1. mai 2019 til 31. august 2023. Det har mottatt støtte fra Den europeiske unions forskningsprogram Horizon 2020, under tildelingsnummer 832981.

15 partnere fra 11 land deltar, ledet av UIC (*Union internationale des chemins de fer, Den internasjonale jernbaneunionen*) i Frankrike.

Skann koden for å lese mer på Proactive sine nettsider

proactive-h2020.eu
contact@proactive-h2020.eu
@PROACTIVE_EU